

2018-04-17

B E S L U T

Remium Nordic AB
genom styrelsens ordförande
Humlegårdsgatan 20, 3 tr
114 46 STOCKHOLM

FI Dnr 17-19013
Delgivning nr 1

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Återkallelse av Remium Nordic AB:s tillstånd

Finansinspektionens beslut (att meddelas den 18 april 2018 kl. 8.00)

1. Finansinspektionen återkallar Remium Nordic AB:s (556101-9174) tillstånd att driva finansieringsrörelse.

(15 kap. 1 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse)

2. Finansinspektionen återkallar Remium Nordic AB:s samtliga tillstånd att driva värdepappersrörelse. Tillstånden avser
 - a) mottagande och vidarebefordran av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument,
 - b) handel för egen räkning,
 - c) garantigivning avseende finansiella instrument och placering av finansiella instrument med ett fast åtagande, och
 - d) placering av finansiella instrument utan fast åtagande.

(25 kap. 1 § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden)

3. Finansinspektionen beslutar att avvecklingen av verksamheten ska ske enligt de förutsättningar som anges i *bilaga 1*. Remium Nordic AB ska senast den 17 maj 2018 lämna en precisering av hur avvecklingen kommer att hanteras.

(15 kap. 4 § första stycket lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 6 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden)

4. Remium Nordic AB ska, senast den 3 september 2018, till Finansinspektionen komma in med uppgift om att den tillståndspliktiga verksamheten har avvecklats. Uppgiften ska vara bekräftad av bolagets revisor.

5. Besluten i punkterna 1–3 gäller omedelbart.

(17 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 26 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden)

Riksgäldskontoret (resolutionsmyndigheten) har fått möjlighet att pröva frågan om resolution.

(8 kap. 4 § lagen [2015:1016] om resolution)

Hur man överklagar till förvaltningsrätten, se *bilaga 2*.

Sammanfattning

Remium Nordic AB (Remium eller bolaget) har tillstånd att driva finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Bolaget har även tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Remium meddelades i september 2017 en varning förenad med en sanktionsavgift på 3,5 miljoner kronor. Grunden för beslutet var att bolaget hade allvarliga brister i sin kredithantering och kreditriskhantering. Bristerna rörde riskstyrning, riskklassificering samt kreditprövning och beslutsunderlag. Finansinspektionen konstaterade att bolaget saknade den interna styrning och kontroll som krävs i ett kreditinstitut. Vid valet av ingripande ansåg Finansinspektionen att överträdelserna var så allvarliga att det fanns skäl att överväga att återkalla Remiums tillstånd att driva finansieringsrörelse. Finansinspektionen ansåg dock sammantaget att det var tillräckligt att stanna vid en varning förenad med en sanktionsavgift. Detta särskilt med beaktande av att Remium hade beslutat att avveckla finansieringsrörelsen och förklarat att bolaget avsåg att återlämna finansieringsrörelsetillståndet. Avvecklingen av finansieringsrörelsen skulle, enligt bolaget, vara slutförd till den 31 december 2017.

Finansinspektionen har följt Remiums avveckling genom att löpande ta in information och träffa företrädare för bolaget. Vidare har myndigheten förordnat en revisor. Revisorn har i uppdrag att följa avvecklingen. Revisorn har, inom ramen för sitt uppdrag, också bland annat bedömt Remiums interna styrning och kontroll samt Remiums hantering av nedskrivningsprövningar, nedskrivningar och hanteringar av förfallna fordringar.

Finansinspektionens utredning visar att Remium fortsatt har haft allvarliga brister i sin interna styrning och kontroll samt i sin kreditriskhantering. Vidare har bolaget inte gjort erforderliga nedskrivningsprövningar och nedskrivningar och därmed har Remium riskerat att inte redovisa en rättvisande bild av sin finansiella ställning. Finansinspektionen gör också bedömningen att vissa av Remiums icke kvalificerade ägare, som inte har godkänts av Finansinspektionen att utöva ett väsentligt inflytande över bolaget, har ett större inflytande än vad deras ägarandelar ger sken av. Remiums förbindelser med andra företag går därmed inte att överblicka. Det är den styrelse som satt under undersökningsperioden som bär ansvaret för dessa brister.

Enligt Finansinspektionens uppfattning visar regelöverträdelserna att Remium saknar förmåga och kanske till och med vilja att följa grundläggande regler som finns till för att skydda konsumenter och andra kunder liksom samhället i stort. Finansinspektionens sammantagna bedömning är därmed att det inte finns utrymme att återigen besluta om en varning, utan det enda som kan komma i fråga är en återkallelse av bolagets tillstånd.

För att åstadkomma en ordnad avveckling som i största möjliga mån mildrar effekten för bolagets kunder, har Finansinspektionen beslutat om en särskild avvecklingsplan som ger bolaget drygt fyra månader att avveckla sin verksamhet. Under den perioden får bolaget driva tillståndspliktig verksamhet, med vissa begränsningar, och kvarstår under Finansinspektionens tillsyn.

1 Bakgrund

1.1 Bolaget och dess verksamhet

Remium är ett kreditmarknadsbolag som sedan 2010 har tillstånd att driva finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF). Bolaget har även tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV). Remium ingår i en konsoliderad situation, grupp, tillsammans med moderholdingföretaget Remium Nordic Holding AB.

Remiums verksamhet drivs i Sverige, främst via kontor i Stockholm. Bolaget har cirka 30 anställda. Före juni 2016 hade Remium verksamhet inom mäklari, corporate finance, analys, företagstjänster och inlåning samt utlåning i form av belåning av värdepappersinnehav. Under sommaren 2016 avvecklades viss verksamhet och finansieringsrörelsen utvecklades till att även omfatta utlåning till företag. Efter verksamhetsförändringen ökade utlåningen till allmänheten, inlåningen från allmänheten och balansräkningen kraftigt. Enligt de siffror som Remium har rapporterat in till Finansinspektionen ökade utlåningen från cirka 10 miljoner kronor per den 30 juni 2016 till cirka 511 miljoner kronor per den 30 juni 2017. Inlåningen från allmänheten ökade från cirka 77 miljoner kronor per den 30 juni 2016 till cirka 1,04 miljarder kronor per den 30 juni 2017. Bolaget finansierade den nya verksamheten, företagsutlåningen, med inlåningsmedel.

Finansinspektionen beslutade om en sanktion mot Remium i september 2017 (FI Dnr 17-658). Överträdelserna handlade bland annat om bristande kredithantering och bristande kreditriskhantering. I samband med sanktionsprocessen meddelade Remium att bolaget skulle avveckla finansieringsrörelsen och att avvecklingen skulle vara slutförd till den 31 december 2017. Sedan avvecklingen påbörjades i juni 2017 har utlåningen till allmänheten minskat till 234 miljoner kronor per den 31 december 2017. Inlåningen från allmänheten hade vid samma tidpunkt minskat till 712 miljoner kronor, enligt uppgifter från Remium.

Delar av den verksamhet som tidigare drevs i Remium flyttades, via en inkrämsöverlåtelse, till Remium Nordic Holding AB den 29 december 2017.

Överlåtelsen avsåg icke tillståndspliktiga verksamheter inom analys, delar av corporate finance och certified adviser. De tillståndspliktiga verksamheterna inom verksamhetsområdena likviditetsgaranti och corporate finance ingick inte i överlåtelsen.

Remium hade per den 31 december 2017 intäkter på 64 miljoner kronor, en balansomslutning på 833 miljoner kronor och årets resultat före skatt uppgick till -23 miljoner kronor, enligt vad bolaget rapporterat till Finansinspektionen.

1.2 Ärendet

Remium beslutade i juni 2017 att bolaget skulle avveckla sin finansieringsrörelse och återlämna finansieringsrörelsetillståndet. Avvecklingen av finansieringsrörelsen skulle, enligt bolaget, vara slutförd till den 31 december 2017.

Finansinspektionen har följt bolagets avveckling genom att löpande ta in information från bolaget. Flera möten har också hållits med företrädare för bolaget. Under hösten intensifierade Finansinspektionen sin tillsyn för att följa bolagets avveckling. Som ytterligare ett led i uppföljningen har Finansinspektionen förordnat en revisor som ska följa avvecklingen och se till att den sker under ordnade former, så att insättarnas intressen tillvaratas och att medel som omfattas av insättningsgarantin säkras. Vidare har Finansinspektionen uppdragit åt revisorn att bland annat granska Remiums interna styrning och kontroll. Dessutom har den förordnade revisorn granskat Remiums hantering av nedskrivningsprövningar, nedskrivningar och förfallna fordringar¹. Finansinspektionen och förordnad revisor har undersökt bolagets verksamhet såsom den såg ut fram till och med den 31 december 2017.

Bolaget fick den 23 februari 2018 möjlighet att yttra sig över Finansinspektionens iakttagelser och preliminära bedömningar, och informerades samtidigt om att Finansinspektionen övervägde ett ingripande mot bolaget. Remium yttrade sig den 16 mars 2018. Efter yttrandet har viss ytterligare skriftväxling mellan bolaget och Finansinspektionen ägt rum. På bolagets begäran har också ett möte hållits.

Som en del av den löpande tillsynen följer Finansinspektionen Remiums fortsatta avveckling.

1.3 Bakgrund och historik

Under hösten 2014 inledde Finansinspektionen en undersökning av Remium. Detta mot bakgrund av uppgifter som förekommit i medierna om ett av bolagets uppdrag inom corporate finance. I undersökningen identifierades ett antal brister. Dessa brister kommunicerades till bolaget i en slutskrivelse.

¹ Med förfallna fordringar avser Finansinspektionen fordringar som i sin helhet förfallit till betalning, d.v.s. inte betalats på slutförfallodagen. Därutöver kan det finnas krediter där räntor och amorteringar förfallit till betalning.

I början av 2015 inledde Finansinspektionen en översyn och utvärdering (ÖUP) av Remium och dess konsoliderade situation. Finansinspektionen identifierade stora brister i bolagets interna kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU). Brister identifierades även när det gäller intern styrning och kontroll samt rapportering. Efter en avstämningskrivelse fick Remium lämna in en ny IKLU och yttra sig över de brister som kommunicerades i avstämningskrivelsen. Med anledning av avstämningskrivelsen vidtogs ett antal åtgärder, bland annat tillsattes en ny styrelseordförande och bolaget förstärktes också med nya styrelseledamöter samt nya leverantörer av riskkontroll, compliance och internrevision. Vid framtagandet av ny IKLU visade det sig också att bolaget hade använt delar av sin kapitalplaneringsbuffert. Bolagets kapitalisering förstärktes därför med aktieägartillskott.

I slutet av 2015 meddelade Remium Finansinspektionen att bolaget hade för avsikt att avveckla sin tillståndspliktiga verksamhet. Av den anledningen hade bolaget löpande kontakt med Finansinspektionen. Remium aviserade att bolaget senast den 30 juni 2016 skulle förklara sig avstå från sina tillstånd. Finansinspektionen skulle därefter återkalla tillstånden enligt 15 kap. 3 § första stycket 3 LBF, och enligt 25 kap. 5 § 3 LV. Eftersom Remium hade meddelat att bolaget ville avstå från sina tillstånd valde Finansinspektionen att avsluta det pågående översyns- och utvärderingsärendet, där omfattande brister hade identifierats. Finansinspektionen avslutade ärendet med en slutskrivelse i stället för att gå vidare och ta ställning till hur bristerna skulle hanteras.

Fram till juni 2016 ägdes Remium Nordic Holding AB (moderholdingbolag till Remium) i sin helhet av Mannerheim Invest Holding AB. I maj 2016 informerade Remium Finansinspektionen om en potentiell köpare till Remium Nordic Holding AB. Köparen var Norra Affärs Holding AB. Remium framförde vidare att om ett avtal slöts avsåg bolaget inte längre att avstå från att driva tillståndspliktig verksamhet i enlighet med den långt framskridna avvecklingsplanen.

I juni 2016 förvärvade Norra Affärs Holding AB 9,9 procent av aktierna i Remium Nordic Holding AB. Vid förvärvet av de 9,9 procenten betalade dock Norra Affärs Holding AB full köpeskilling, motsvarande 100 procent av aktierna. Norra Affärs Holding AB ansökte om tillstånd hos Finansinspektionen att förvärva resterande 90,1 procent, och därmed bli en kvalificerad ägare med kontroll². Norra Affärs Holding AB:s avsikt var alltså att äga 100 procent av Remium Nordic Holding AB. Av överlåtelseavtalet framgick att om Norra Affärs Holding AB inte skulle få tillstånd att förvärva 100 procent av aktierna skulle tillståndet att driva finansieringsrörelse återlämnas. Oavsett om Norra Affärs Holding AB fick tillstånd till förvärvet eller inte, så skulle köpet enligt överlåtelseavtalet fortfarande gälla. Finansinspektionen avslag ansökan att

² Ett kvalificerat innehav utgörs av ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget, se 1 kap. 5 § 15 LBF.

förvärva resterande 90,1 procent i november 2016. Trots avslaget återlämnades inte tillståndet i enlighet med överlåtelseavtalet.

I december 2016 tillkom ytterligare icke kvalificerade ägare i Remium Nordic Holding AB. Av dessa ansökte fyra bolag, Thorén Tillväxt AB, JOOL Invest AB, European Industry Investors AB och Toranda AB, om tillstånd att förvärva kvalificerade innehav i Remium. Finansinspektionen avslog dessa ansökningar i maj 2017. I sammanhanget kan nämnas att Norra Affärs Holding AB:s helägda dotterbolag Norra Affärs AB i december 2015, hos Finansinspektionen ansökte om tillstånd att driva finansieringsrörelse. I juli 2017 återkallade Norra Affärs AB ansökan och Finansinspektionen avskrev ärendet. Norra Affärs Holding AB-koncernen försökte således under samma tidsperiod att på två olika sätt erhålla ett finansieringstillstånd.

Den enda kvalificerade ägaren i bolaget fram till augusti 2017 var Mannerheim Invest Holding AB med ett sammantaget indirekt innehav på 47,5 procent. I augusti 2017 fick Finansinspektionen kännedom om att ytterligare ägarförändringar hade skett i Remium. Efter förändringen finns det ingen kvalificerad ägare i Remium. Samtliga ägare i bolaget har alltså ett innehav som understiger tio procent.

I samband med att Norra Affärs Holding AB blev icke kvalificerad ägare i juni 2016 förändrades Remiums verksamhet. Remium påbörjade företagsutlåning och inlåningen från allmänheten växte snabbt. Eftersom företagsutlåning var en ny verksamhet för Remium och bolagets balansomsättning växte snabbt inledde Finansinspektionen i januari 2017 en kreditriskundersökning (FI Dnr 17-658). Undersökningen visade att bolaget hade allvarliga brister i sin kredithantering och kreditriskhantering. Vidare konstaterade Finansinspektionen brister i bolagets hantering av jävskrediter. Bristerna innebar att Finansinspektionen ansåg att Remium saknade den interna styrning och kontroll som krävs i ett kreditinstitut. Under sanktionsärendets gång vidtogs vissa åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Bland annat byttes bolagets styrelse delvis ut och den nya styrelsen beslutade att avveckla finansieringsrörelsen. Även en ny verkställande direktör tillträdde.

Vid valet av ingripande ansåg Finansinspektionen att överträdelserna var så allvarliga att det fanns skäl att överväga att återkalla Remiums tillstånd att driva finansieringsrörelse enligt LBF. Finansinspektionen ansåg dock sammantaget att det var tillräckligt att stanna vid en varning förenad med en sanktionsavgift på 3,5 miljoner kronor. Detta särskilt med beaktande av att Remium hade beslutat att avveckla finansieringsrörelsen och förklarat att bolaget skulle återlämna finansieringstillståndet. Avvecklingen av finansieringsrörelsen skulle enligt bolaget vara slutförd till den 31 december 2017.

I december 2017 meddelade Remium Finansinspektionen att avvecklingen av finansieringsrörelsen inte skulle vara avslutad till årsskiftet 2017/2018. Bolaget uppgav i samband med detta att avvecklingen planerades vara slutförd den 31 augusti 2018. Härefter har bolaget, så sent som den 6 april 2018, informerat

Finansinspektionen om att bolaget nu har planer på att avveckla finansieringsrörelsen och värdepappersrörelsen under maj 2018.

2 Tillämpliga bestämmelser

I ärendet aktualiseras bestämmelserna om kredithantering och kreditriskhantering i LBF.

Övergripande bestämmelser om kreditinstituts rörelse och riskhantering finns i 6 kap. LBF. Motsvarande regler för värdepappersrörelsen återfinns i 8 kap. LV. Värdepappersinstitut är ett samlingsbegrepp för värdepappersbolag och svenska kreditinstitut, dvs. banker och kreditmarknadsföretag, som har Finansinspektionens tillstånd att driva värdepappersrörelse samt utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial här i landet.

De grundläggande kraven på bland annat riskhantering i LBF och LV kommer från kapitaltäckningsdirektivet³. Dessa krav har tillkommit av stabilitetsskäl och går alltså utöver de konsumentskyddsintressen som Mifid-direktivet⁴ främst ska tillgodose. Bestämmelserna om riskhantering gäller hela institutets verksamhet, dvs. även värdepappersrörelsen i ett kreditinstitut. Det framgår dels av förarbetena till nya kapitaltäckningsregler⁵, dels av hur lagstiftaren har valt att begränsa 8 kap. 3–8 §§ LV till att endast omfatta värdepappersbolag och inte värdepappersinstitut. Det innebär att ett kreditinstitut som brister i sin organisation och riskhantering när det gäller värdepappersrörelsen ytterst måste bedömas utifrån LBF.⁶

För vägledning om hur bestämmelserna i 6 kap. och 8 kap. LBF bör tillämpas har Finansinspektionen gett ut allmänna råd. Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2004:6) om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut beskriver bland annat vad ett institut bör beakta för att uppfylla kraven på att identifiera, mäta, styra och kontrollera sina kreditrisker. Institutet måste inte följa dessa allmänna råd, men om det väljer att inte göra det ska institutet kunna visa hur det på annat sätt uppfyller kraven i LBF.

I ärendet aktualiseras också bestämmelser i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (SRK). Enligt 1 kap. 1 § SRK gäller föreskrifterna bland annat för

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, omändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG. Detta direktiv är numera ersatt av ett nytt Mifid-direktiv.

⁵ Prop. 2006/07:5

⁶ Jfr Finansinspektionens beslutspromemoria till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (FI Dnr 11-5610) s. 12.

kreditmarknadsbolag. Eftersom bestämmelserna i LBF om organisation och riskhantering (inklusive företagens kontrollfunktioner) gäller för hela rörelsen, omfattas också värdepappersrörelsen i ett kreditinstitut av bestämmelserna i SRK.

En närmare redogörelse för de bestämmelser som Finansinspektionen har tillämpat vid prövningen i detta ärende finns i *bilaga 3*.

3 Remiums kreditportfölj

Enligt uppgift från Remium uppgick bolagets kreditportfölj (exklusive factoring) per den 31 oktober 2017 till närmare 390 miljoner kronor bestående av ett 40-tal företagskrediter. Av dessa krediter var närmare 110 miljoner kronor förfallna (inklusive förfallna krediter som förlängts) och obetalda. Dessutom var två kredittagare försatta i konkurs. Kreditbeloppen för kredittagarna i konkurs uppgick till 6,3 miljoner kronor vid samma tidpunkt. Förfallna krediter, inklusive de krediter som kom från de två kredittagare som gått i konkurs, utgjorde sammantaget cirka 30 procent av kreditportföljen och drygt 140 procent av gruppens kapitalbas.

Per den 30 november 2017 var situationen likartad. Förfallna krediter, inklusive konkurser, utgjorde då drygt 150 procent av gruppens kapitalbas. Per den 31 december 2017 uppgick Remiums kreditportfölj till närmare 238 miljoner kronor bestående av ett 30-tal krediter. Av dessa krediter var drygt 59 miljoner kronor förfallna och obetalda eller kredittagare i konkurs. Förfallna krediter, inklusive kredittagare i konkurs, utgjorde sammantaget cirka 25 procent av kreditportföljen och cirka 65 procent av gruppens kapitalbas.

Tabell: Remiums kreditportfölj⁷

tkr	2018-02-28		2018-01-31		2017-12-31		2017-11-30		2017-10-31	
Kreditportfölj (exkl. factoring)	239 705		239 624		237 576		377 270		387 566	
varav i konkurs	6 236	3%	6 240	3%	6 252	3%	6 251	2%	6 255	2%
varav förfallet	53 230	22%	53 230	22%	53 230	22%	95 255	25%	71 630	18%
varav förfallet (inkl. förfall som förlängts)	53 230	22%	53 230	22%	53 230	22%	109 105	29%	108 730	28%
	Remium	Grupp	Remium	Grupp	Remium	Grupp	Remium	Grupp	Remium	Grupp
Kapitalbas	78 717	78 518	82 643	82 036	92 041	92 307	76 260	75 956	80 342	80 078

I Remiums rapportering, som inkom till Finansinspektionen i januari 2018, uppgår de totala nedskrivningarna per den 31 december 2017 till 4,4 miljoner kronor. Av dessa nedskrivningar avser 2,4 miljoner kronor två konkurser och resterande en preliminär reserv på 2 miljoner kronor som bokförts i det preliminära årsbokslutet för 2017. Under januari och februari 2018 har inga större förändringar skett i kreditportföljen.

⁷ Finansinspektionens beräkningar i tabellen bygger på inrapporterade uppgifter från Remium.

I samband med att Finansinspektionen begärde att bolaget skulle yttra sig över bland annat bolagets nedskrivningar och sedan den externa revisorn avlämnat sin preliminära bedömning inför årsbokslutet, har Remium avyttrat krediter samt reserverat ytterligare belopp. Det har gjorts inför fastställandet av årsbokslutet 2017.

4 Finansinspektionens bedömning

4.1 Nedskrivningsprövningar och nedskrivningar

Av 2 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:14) om rapportering av kvartals- och årsbokslutsuppgifter följer bland annat att kreditinstitut och värdepappersbolag per balansdagarna 31 mars, 30 juni, 30 september och 31 december ska lämna vissa uppgifter till Finansinspektionen. Uppgifterna ska överensstämma med de års- och delårsbokslut som företagen upprättar.

Av 2 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (årsredovisningsföreskrifterna) följer att ett institut vid upprättandet av års- och delårsbokslut ska tillämpa en regel i godkända internationella redovisningsstandarder. Det internationella redovisningsregelverk som behandlar nedskrivningsprövningar och nedskrivningar och som gäller för undersökningsperioden är IAS 39.

Enligt IAS 39 punkterna 58 och 59 ska en nedskrivningsprövning göras när det finns objektiva omständigheter som tyder på att en förlusthändelse har inträffat. Av punkten 58 framgår att ett företag per varje rapportperiods slut ska bedöma om det finns objektiva omständigheter som tyder på att en finansiell tillgång, eller en grupp av finansiella tillgångar, behöver skrivas ned. I punkten 59 beskrivs olika objektiva omständigheter som tyder på att en förlusthändelse har inträffat. Sådana omständigheter kan bland annat vara att gäldenären har betydande finansiella svårigheter, att det skett ett avtalsbrott som medfört uteblivna eller försenade betalningar, eller att långgivaren har beviljat en eftergift som långgivaren annars inte hade övervägt

Av IAS 39 punkten 63 framgår att om det finns objektiva belägg som visar att det uppkommit ett nedskrivningsbehov för kategorin lånefordringar och kundfordringar eller för kategorin investeringar som hålls till förfall och som redovisas till upplupet anskaffningsvärde, beräknas nedskrivningen som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden diskonterade till den finansiella tillgångens ursprungliga effektiva ränta.

Vidare anges i IAS 39 punkten 64 att nedskrivningsprövningen ska göras individuellt för enskilt betydande tillgångar. För tillgångar där ett nedskrivningsbehov identifierats individuellt men som inte är enskilt betydande, kan bedömningen göras antingen enskilt eller gruppvis.

Enligt 7 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut framgår att det är styrelsen i institutet som har det yttersta ansvaret för kreditriskhanteringen. Av 18 § samma allmänna råd följer att institutet tidigt bör kunna upptäcka en tilltagande kreditrisk och ha god beredskap för hanteringen av en sådan.

Enligt 6 kap. 7 § SRK ska en kontrollfunktion regelbundet, minst årligen, rapportera om väsentliga brister och risker till styrelsen, riskutskottet, om ett sådant har inrättats, och den verkställande direktören. Styrelsen, riskutskottet och den verkställande direktören ska så snart som möjligt vidta lämpliga åtgärder med anledning av kontrollfunktionens rapport.

4.1.1 Nedskrivningsprövningar

Finansinspektionen har tagit del av fem promemorior från kreditorganisationen, daterade den 16 november 2017 (av Remium kallade risk-pm). Av dessa promemorior framgår att två specifika individuella nedskrivningar har gjorts på totalt 2,4 miljoner kronor. I båda dessa fall har nedskrivningarna gjorts till följd av kredittagarens konkurs. Den utestående fordran för de två krediterna är totalt 6,3 miljoner kronor och nedskrivningen motsvarar alltså 38 procent av utestående fordran. Utöver de två konkursengagemangen har nedskrivningsprövningar endast gjorts för tre av tolv krediter⁸ som var förfallna och obetalda. I dessa tre fall identifierade Remium inte något nedskrivningsbehov eftersom bolaget uppskattade att säkerhetens värde var tillräcklig för att få full betalning för fordran. Därmed anser Remium att bolaget inte behöver reservera något belopp.

Vad gäller de krediter som förlängts av Remium efter förfalldatum anser Remium vidare att det inte har funnits förlusthändelser på det sätt som anges i IAS 39 punkten 59, och som motiverar en nedskrivningsprövning. Som Finansinspektionen har förstått det så har krediterna förlängts till följd av omständigheter hos kredittagarna som har lett till att låneeftergifter⁹ har beviljats. Remium har sedermera förklarat att bolaget avser att ompröva nedskrivningsbehovet för ett par krediter som är förfallna, men som inte har blivit återbetalda. Finansinspektionens bedömning är att de nedskrivningsprövningar som nu görs, eller kommer att göras, borde ha gjorts åtminstone redan vid den kvartalsvisa rapporteringen till Finansinspektionen, se IAS 39 punkterna 58 och 59.

Finansinspektionen noterar att de promemorior där Remium har bedömt nedskrivningsbehovet är daterade den 16 november 2017. Det är samma dag som materialet skickades till Finansinspektionen och efter det att Finansinspektionen efterfrågat materialet. I sammanhanget ska nämnas att Finansinspektionen under hösten 2017 efterfrågade bolagets alla nedskrivningsprövningar och då endast

⁸ I dessa tolv engagemang ingår även de engagemang som förfallit men har blivit förlängda.

⁹ Låneeftergiften är i detta fall att bolaget har förlängt krediter och att de är befriade från amortering.

fick dessa fem promemorior. Remium anför att det är en ren tillfällighet att datumen är desamma. Vidare framgår av inkommet material samt av kreditchefens månadsrapporter till ledning och styrelse, att det finns exponeringar i status ”fallissemang” eller ”mycket hög risk”. Slutsatsen i rapporterna är att inget nedskrivningsbehov föreligger för dessa exponeringar. Finansinspektionen kan dock inte finna något underlag som stödjer denna bedömning i form av en analys eller annat material från en genomförd nedskrivningsprövning. Remium har anfört att underlaget för kreditchefens månadsrapport även består av annat underlag t.ex. värderingsunderlag. Finansinspektionen har dock inte, trots förfrågan, fått ta del av det underlaget.

Med anledning av att bolaget enbart inkommit med fem promemorior som alla är daterade samma dag som materialet skickades in till Finansinspektionen, drar Finansinspektionen slutsatsen att bolaget dessförinnan inte har beaktat, eller bara delvis beaktat, de objektiva omständigheter som inträffat och som motiverar en förlusthändelse såsom de definieras i IAS 39 punkten 59.

Sammantaget innebär detta att Remium saknar en tillfredställande process för att identifiera förlusthändelser och göra nedskrivningsprövningar. Bolaget identifierar och mäter därmed inte den kreditrisk som verksamheten medför. Remium uppfyller inte bestämmelsen i 6 kap. 2 § LBF om att ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Remium har därmed också äventyrat bolagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt 6 kap. 1 § LBF.

4.1.2 Nedskrivningar

Remium rapporterade i januari 2018 att bolaget per den 31 december 2017 hade reserverat 4,4 miljoner kronor för befarade kreditförluster. Som nämnts tidigare uppgick bolagets kreditportfölj (exklusive factoring) per den 31 oktober 2017 till närmare 390 miljoner kronor bestående av ett 40-tal företagskrediter. Förfallna krediter, inklusive de krediter som härrör från de två kredittagarna som gått i konkurs, utgjorde sammantaget ca 30 procent av kreditportföljen och drygt 140 procent av gruppens kapitalbas. Per den 30 november 2017 var situationen likartad. Per den 31 december 2017 uppgick Remiums kreditportfölj till närmare 238 miljoner kronor bestående av ett 30-tal krediter. Av dessa krediter var drygt 59 miljoner kronor förfallna och obetalda eller kredittagare i konkurs. Drygt 25 procent av kreditportföljen bestod av förfallna krediter eller av krediter till företag som försatts i konkurs. Remiums faktiska nedskrivningar uppgick i september 2017 till 354 000 kronor och ökade sedan successivt till drygt 4 miljoner kronor i december 2017. Vidare har ett antal förfallna krediter förlängts under hösten 2017. Det har skett trots att det fanns omständigheter som tydde på förlusthändelser i de aktuella krediterna som skulle kunna innebära en risk för att kredittagaren inte skulle kunna fullfölja sina förpliktelser.

I sina rapporter under hösten 2017¹⁰ ifrågasatte Remiums funktion för oberoende riskkontroll om totala nedskrivningar för kreditportföljen var tillräckliga. Funktionen egna beräkningar visade på ett större nedskrivningsbehov. Anledningen var den bild av återbetalningssvårigheter som framkommit hos kredittagarna. Funktionen för oberoende riskkontroll hänvisade till bolagets reserveringspolicy¹¹, som säger att reservering ska ske efter indikation eller annan skälig grund för betalningssvårigheter. Funktionen ifrågasatte om bolagets nedskrivningar var tillräckliga med tanke på den stora andel krediter som var förfallna till betalning. Funktionen för oberoende riskkontroll har också i sina rapporter bedömt att den förväntade kreditförlustnivån i Remium skulle kunna innebära kapitaltäckningsmässiga problem för bolaget.

Remium anför i sitt yttrande till Finansinspektionen att bedömningarna och rekommendationerna av funktionen för oberoende riskkontroll under hösten 2017 var ”fullt rimliga” vad gäller nedskrivningsbehov och kapitalbasens storlek. Bolaget anser dock att en bedömning och rekommendation med det innehållet inte hade behövt lämnas eftersom det avsåg ”självklara förhållanden”. Remium anför vidare att det till följd av en rekommendation från funktionen för oberoende riskkontroll har sett över vissa fastighetskrediter, och att bolaget i augusti 2017 åsatte dem en högre riskvikt, vilket ledde till ett högre kapitalkrav för dessa krediter. Remium menar att detta visar att bolaget tar till sig rekommendationerna från funktionen för oberoende riskkontroll. Remium har också lämnat in utdrag från styrelseprotokollet den 22 februari 2018 till Finansinspektionen för att styrka att styrelsen följer nedskrivningsbehovet löpande och att ytterligare ägarkapital efterfrågas vid behov. Bolaget har även redogjort för att det under hösten 2017 vidtog åtgärder för kapitalanskaffning och förde diskussioner med kapitalstarka ägare om kapitaltillskott. Mot bakgrund av de stora förändringar som skedde i kreditportföljen under hösten 2017, har det dock, enligt bolaget, inte gått att fastställa vilket belopp som behövde skjutas till.

Finansinspektionens förordnade revisor har, utifrån de bedömningar som funktionen för oberoende riskkontroll har gjort av kreditrisken, beräknat ett indikativt nedskrivningsbehov för månaderna september–december 2017. Det indikativa nedskrivningsbehovet var drygt 13 miljoner kronor i september 2017 och ökade successivt till närmare 22 miljoner kronor i december 2017. Detta ska jämföras med Remiums faktiska nedskrivningar som i september 2017 var 354 000 kronor och sedan successivt ökade till drygt 4 miljoner kronor i december 2017.

Det indikativa nedskrivningsbehovet är relevant för att ställa Remiums faktiska nedskrivningar i relation till bedömningar gjorda av funktionen för oberoende riskkontroll. Finansinspektionen bedömer att det indikativa nedskrivningsbehovet visar att det finns brister i bolagets nedskrivningar. Den av Finansinspektionen förordnade revisorns rapport bekräftar Finansinspektionens

¹⁰ Rapporter per augusti, september, oktober och november 2017.

¹¹ Reserveringspolicyen som oberoende riskkontroll hänvisar till är en del av Remiums kreditinstruktion.

uppfattning att Remium systematiskt har reserverat för lite för befarade kreditförluster. Vidare framgår av bolagets externa revisors preliminära rapport inför årsbokslutet 2017, som skickades till Remium i mars 2018, att nedskrivningsbehovet vida överstiger det belopp som funktionen för oberoende riskkontroll och den förordnade revisorn indikerat enligt ovan.

Finansinspektionen är medveten om att den preliminära rapporten från externrevisorn är just preliminär. Med anledning av den preliminära rapporten från den externa revisorn gavs Remium tillfälle att yttra sig till Finansinspektionen. Av bolagets svar den 27 mars 2018 framgår att det pågår en dialog mellan Remium och externrevisorn där Remium kompletterar med ytterligare underlag för att bemöta externrevisorns preliminära förslag på nedskrivningar.

Finansinspektionen bedömer att bolagets nedskrivningar under undersökningsperioden inte har stått i proportion till bolagets kreditrisk, baserat på regelverket IAS 39 punkterna 58 och 59 som gällde då. Som framgår ovan ska bolagets kvartalsvisa rapportering följa och överensstämja med de års- och delårsbokslut som företagen upprättar enligt årsredovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen bedömer att bolagets nedskrivningar under undersökningsperioden inte reflekterade kreditrisken i bolagets kreditportfölj.

Remium framhåller att bolaget nu har gjort nedskrivningar på totalt 7 miljoner kronor (utöver en nedskrivning för förväntade förluster som gjorts med tillämpning av IFRS¹² 9) och att bolaget bedömer att det kommer att göra ytterligare nedskrivningar i årsredovisningen för 2017. Remium anför vidare att de ”följer externrevisorns rekommendation huruvida beslut om ytterligare nedskrivningar ska bokas på balansdagen den 31 december 2017 eller på räkenskapsåret 2018”. Enligt Finansinspektionen borde de nedskrivningar som nu görs i samband med att årsbokslutet för 2017 fastställs, ha gjorts och redovisats i kvartalsrapporteringen till Finansinspektionen. Enligt Finansinspektionens bedömning är beloppet på 7 miljoner kronor anmärkningsvärt lågt. Detta då nästan 60 miljoner kronor (25 procent av kreditportföljen) vid årsskiftet var förfallet eller i konkurs, och det rådde stor osäkerhet om säkerheternas värde i flera av engagemangen. Finansinspektionen noterar vidare att förhållanden som tidigare inte varit föremål för nedskrivning numera har reserverats under bokslutsarbetet och efter det att bolaget erhöll kapitaltillskott i slutet av december 2017.

Finansinspektionen bedömer att detta visar att bolaget saknar en fungerande process för att göra nedskrivningar. Ytterligare nedskrivningar görs först efter det att den oberoende riskkontrollfunktionen, den förordnade revisorn och bolagets egna externa revisor påtalat nedskrivningsbehoven och efter det att Finansinspektionen inlett en sanktionsprocess.

¹² International Financial Reporting Standards

Som en följd av att bolagets nedskrivningar inte står i proportion till bolagets kreditrisk har bolaget sannolikt också till Finansinspektionen rapporterat en felaktig finansiell ställning i kvartalsrapporteringen avseende 2017. Lånefordringar och dess värdering är centrala i ett kreditinstitut med en kreditportfölj. Detta då portföljen utgör en väsentlig del av tillgångssidan. Bolaget behöver därför med en viss regelbundenhet pröva och värdera dessa tillgångar för att kunna utvärdera hur mycket kapital bolaget behöver. Ett kreditinstitut är, enligt artikel 92 i tillsynsförordningen¹³, skyldigt att vid varje tidpunkt ha tillräckligt med kapital.

Remium hade under hösten 2017 en kreditportfölj med mycket hög risk. Som mest, i november 2017, utgjorde förfallna krediter inklusive konkurser cirka 150 procent av gruppens kapitalbas. Av handlingarna i ärendet framgår också att styrelse och ledning återkommande sedan sommaren 2017 har fått rapporter och rekommendationer från funktionen för oberoende riskkontroll avseende de stora kreditriskerna i kreditportföljen, behovet av att utöka nedskrivningarna samt att detta skulle kunna innebära kapitaltäckningsproblem. Trots att kreditfunktionen samt ledningen och styrelsen har haft tillgång till denna information har få åtgärder vidtagits och styrelsen har inte beslutat om ytterligare nedskrivningar.

Styrelsen i Remium består av tre ledamöter inklusive styrelseordföranden. Det ingår i styrelsens uppdrag att följa kreditrisken, nedskrivningsbehovet och kapitalsituationen. Styrelsen har inte agerat i tillräcklig utsträckning och det framgår inte hur styrelsen har resonerat, varför åtgärderna dröjde eller varför styrelsen inte klarade av att bedöma vilket belopp som behövde skjutas till. Det finns ett naturligt incitament för alla företag att undvika kreditförluster då dessa påverkar både företagets resultat och det egna kapitalet negativt. Det är därför viktigt att resonemang och ställningstaganden dokumenteras för att säkerställa att beslut fattas på objektiva grunder. Även om det sköts till kapital före årsskiftet 2017/2018 och gjordes ytterligare nedskrivningar under början av 2018 tog det för lång tid innan styrelsen agerade.

Varför styrelsen inte har följt rekommendationerna från funktionen för oberoende riskkontroll framgår inte. Bolaget uppfyller därmed inte kraven i 6 kap. 7 § SRK. Eftersom bolaget inte har följt den bestämmelsen, har det inte heller funnits en gemensam och sund syn på risktagande som baseras på en förståelse för samtliga risker som företaget kan exponeras för, samt hur dessa tas om hand i företaget i enlighet med 5 kap. 6 § SRK.

Av 7 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut framgår att styrelsen i institutet har det yttersta ansvaret för kreditriskhanteringen. Av 18 § samma allmänna råd framgår också att institutet tidigt bör kunna upptäcka en tilltagande kreditrisk och ha god beredskap för att hantera en sådan. Remium har haft en mycket hög andel förfallna och obetalda krediter i sin företagsportfölj vilket innebär en stor risk för

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

att kredittagarna inte kan fullgöra sina förpliktelser. Remium har inte hanterat och haft kontroll över kreditrisken och styrelsen har brustit i sitt ansvar. Detta har lett till att bolagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser har äventyrats, se 6 kap. 2 § LBF. Styrelsen har ett stort ansvar för detta.

Sammanfattningsvis har bolagets oberoende riskkontrollfunktion, den förordnade revisorn och bolagets egna externa revisor oberoende av varandra bedömt att det fanns ett betydligt större nedskrivningsbehov än det som Remium reserverade för vid årsskiftet 2017/2018. Finansinspektionens delar de bedömningarna. Det finns därmed en risk att bolaget inte har haft tillräckligt med kapital och därför äventyrat både finansieringsrörelsens och värdepappersrörelsens förmåga att infria sina förpliktelser enligt 6 kap. 1 § LBF.

4.1.3 Beslutsunderlag

Av 8 kap. 1 § LBF framgår att innan ett kreditinstitut beslutar att bevilja en kredit ska det pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

Av 8 kap. 2 § LBF framgår att ett kreditinstituts kreditprövning ska vara organiserad så att den som fattar beslut i ett ärende har tillräckligt beslutsunderlag för att bedöma risken med att bevilja krediten.

Enligt 8 kap. 3 § LBF ska ett kreditinstituts beslut dokumenteras så att beslutsunderlaget redovisas och att kreditärendets hantering även i övrigt kan följas.

Finansinspektionen har utfärdat allmänna råd om vad som utgör ett kreditbeslut samt hur kreditbesluten bör fattas och hur de bör dokumenteras. Av 5 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut framgår att kreditbeslut är beslut om att bevilja eller avslå en kreditansökan eller ändra villkoren i en tidigare beviljad kredit. Av 17 § samma allmänna råd framgår vidare att kreditbeslut som innebär att en kredit beviljas eller att villkoren i en tidigare beviljad kredit ändras, bör endast fattas när kreditprövning skett i den ordning som institutet fastställt. Kreditbeslutet bör dokumenteras så att det framgår i vilken instans det fattats och vilka ledamöter som deltagit i beslutet. Dokumentationen bör också omfatta de överväganden som legat till grund för beslutet samt kreditvillkor som till exempel belopp, löptid, ränta, amortering och säkerheter.

Som tidigare nämnts har Remium förlängt krediter när dessa inte har återbetalats vid förfallodatum. Det handlar om krediter till fem kredittagare. Ett beslut att förlänga en kredit är att anse som ett kreditbeslut enligt 5 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut. Det omfattas också av bestämmelserna i 8 kap. LBF. Finansinspektionen efterfrågade under hösten 2017 alla beslutsunderlag och all dokumentation av kreditbesluten för de förlängningar som gjorts. Finansinspektionen fick då ta del av ett beslutsunderlag och det dokumenterade kreditbeslutet. Remium har i yttrande till

Finansinspektionen i mars 2018 bilagt ytterligare tre beslutsunderlag, som dock saknar dokumenterade kreditbeslut. Av det inskickade materialet framgår enbart orsaken till behovet av förlängning. Remium har dock inte gjort någon ny analys av kredittagarens finansiella ställning och återbetalningsförmåga i samband med framtagandet av beslutsunderlaget.

Enligt Finansinspektionens bedömning har Remium förlängt krediter utan tillräckligt beslutsunderlag och dessutom saknas dokumentationen av besluten. Finansinspektionen anser därför att Remium inte uppfyller kraven för hur en kreditprövning bör göras och dokumenteras enligt Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut. Eftersom bolaget inte har visat att det på annat sätt har följt vad som gäller i fråga om kreditprövning och beslutsunderlag anser Finansinspektionen att bolaget inte har uppfyllt kraven i 8 kap. 1–3 §§ LBF.

I övrigt kan även noteras att Remium har lämnat ofullständigt underlag till Finansinspektionen och därmed inte beaktat sin skyldighet att lämna de upplysningar om sin verksamhet som Finansinspektionen begär enligt 13 kap. 3 § LBF. Detta har försvårat Finansinspektionens tillsynsarbete.

4.2 Intern styrning och kontroll

4.2.1 Avvecklingsplan

Av 6 kap. 2 § LBF framgår att ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med.

Den 16 juni 2017 informerade Remium Finansinspektionen om att bolagets styrelse den 1 juni 2017 hade fattat beslut om att avveckla finansieringsrörelsen och att bolaget hade för avsikt att återlämna bolagets tillstånd att driva finansieringsrörelse före årsskiftet 2017/2018. Beskedet från Remium kom efter det att Finansinspektionen hade informerat Remium om att bolaget var föremål för sanktionsprövning (FI Dnr 17-658).

I Remiums tillstånd att driva finansieringsrörelse ingår att ta emot inlåning från allmänheten. Det är inlåningen som har finansierat Remiums portfölj med företagskrediter. Remium har dock inte samma möjlighet att säga upp kreditavtalen för företagsutlåningen som bolaget har för inlåningen från allmänheten. För att återbetala inlåningen, vilket krävs för att återlämna tillståndet att driva finansieringsrörelse, behöver Remium alltså överlåta hela eller stora delar av kreditportföljen alternativt skaffa annan finansiering. I samband med styrelsebeslutet att avveckla finansieringsrörelsen upphörde Remium med ny kreditgivning.

Avvecklingen av kreditportföljen skulle enligt Remiums avvecklingsplan ske naturligt genom förfall under 2017 och genom försäljning eller överlåtelse av

kreditportföljen till extern part samt genom överlåtelse av vissa krediter till ägarkretsen.

Hösten 2017 ändrade Remium tidpunkt för när avvecklingsplanen skulle vara genomförd. På ett möte hos Finansinspektionen den 6 oktober 2017 meddelade Remium att avvecklingen av finansieringsrörelsen möjligen behövde skjutas upp till slutet av första kvartalet 2018. Vid ett möte den 1 november 2017 bekräftade Remium att avvecklingen av finansieringsrörelsen inte skulle vara klar till årsskiftet 2017/2018, eftersom bolaget inte hade lyckats avyttra kreditportföljen till någon extern part. Remium kunde vid detta tillfälle inte uppskatta vid vilken tidpunkt under 2018 som en avveckling av finansieringsrörelsen skulle kunna vara slutförd. Först på ett möte den 15 december 2017 lämnade Remium en uppdaterad avvecklingsplan, godkänd av Remiums styrelse den 14 december 2017, till Finansinspektionen. Där framgick det att avvecklingen nu i stället väntades vara slutförd den 31 augusti 2018. Den uppdaterade avvecklingsplanen är inriktad på avveckling per kredit och är beroende av att en väsentlig andel av krediterna förvärvas av ägarkretsen. Detta eftersom Remium inte har funnit någon extern part som velat överta kreditportföljen eller någon bank eller annan extern långivare som velat bistå med finansiering.

Bolaget har sedermera, vid ett möte med Finansinspektionen den 6 april 2018, återigen lämnat ändrade besked om när avvecklingen ska vara klar. Nu planerar bolaget att avveckla såväl finansieringsrörelsen som värdepappersrörelsen i maj 2018. Den planen tycks förutsätta antingen att ägarkretsen övertar ett antal krediter och delfinansierar ett antal andra krediter eller att någon extern part förvärvar kreditstocken. Planen tycks vidare förutsätta att värdepappersrörelsen överlåts till ett bolag med nödvändiga tillstånd. Såvitt framkommit har det dock inte fattats något styrelsebeslut i frågan.

I sitt yttrande till Finansinspektionen anför bolaget i huvudsak följande. Bolaget har inte vid något tillfälle övervägt att avvika från sin plan att avveckla finansieringsrörelsen. Skälet till att avvecklingsplanen inte kunde genomföras inom den tid som först angavs var att bolaget inte lyckades avyttra kreditportföljen till utomstående, vilket var en förutsättning eftersom vissa krediter förföll till betalning efter den tidpunkt då avvecklingen planerades vara klar. Det var fråga om en plan, inte en garanti, att avvecklingen skulle vara klar vid årsskiftet. Att en plan inte håller tidsmässigt behöver inte betyda att de ansvariga har ändrat planen och än mindre att de har agerat felaktigt. Det kan helt enkelt bero på utomstående faktorer.

Finansinspektionen har förståelse för att en avvecklingsplan kan behöva revideras, men bedömer att det i Remiums fall inte kan förklaras av några utomstående faktorer bortom ledningens kontroll. Remiums oförmåga att följa avvecklingsplanen beror på att bolaget inte kunnat hitta någon utomstående part som är villig att ta över krediterna till bokfört värde. Detta visar att Remium gravt har underskattat riskerna i den egna kreditportföljen och därmed inte heller kunnat värdera kreditportföljen eller bedöma möjligheterna att kunna avyttra krediterna till utomstående parter. Bolaget har genom att besluta om en

avvecklingsplan, som har visat sig bygga på att krediterna skulle avyttras till bokfört värde, visat att bolaget inte har haft insikt i och förståelse för att krediterna är så pass riskfyllda att ingen utomstående part vill överta dem till ett så högt pris. Avvecklingsplanen har alltså visat sig vara helt orealistisk, vilket blir särskilt graverande eftersom den var en avgörande del i de åtgärder som Remium åtog sig att genomföra för att adressera de allvarliga brister som låg till grund för den varning Finansinspektionen beslutade att ge Remium i september 2017. I det beslutet fäste Finansinspektionen särskild vikt vid att Remium skulle ha avvecklat finansieringsrörelsen till den 31 december 2017. Remiums mycket bristfälliga identifiering och kontroll av riskerna i kreditportföljen och därmed dess oförmåga att fullfölja avvecklingsplanen enligt utsatt plan innebär att bolaget inte uppfyller kraven i 6 kap. 2 § LBF. Vad bolaget – sedan den nu aktuella sanktionsprövningen inleddes – anfört om att avvecklingen numera planeras ske under våren 2018 förändrar inte Finansinspektionens bedömning.

4.2.2 Genomlysning

Av 1 kap. 5 § 15 LBF framgår att ett kvalificerat innehav utgörs av ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

Ett kreditinstituts rörelse ska enligt 6 kap. 3 § LBF organiseras och drivas på ett sådant sätt att institutets struktur, förbindelser med andra företag och ställning kan överblickas.

Bestämmelsen i 6 kap. 3 § LBF tillämpas även för värdepappersrörelsen i ett kreditinstitut, se avsnitt 2.

Det är centralt att kreditinstitut (och värdepappersinstitut) kan genomlysas för att Finansinspektionen ska kunna utöva en effektiv tillsyn. För att kunna vidta riskbegränsande åtgärder är det nödvändigt att ledningen kan överblicka rörelsens ställning. Även ägarna och andra externa intressenter har behov av att korrekt kunna värdera institutets ställning. Det är därför det ställs krav på att instituten ska vara genomlysbara. Kravet på genomlysning gäller både det sätt som rörelsen drivs på och det sätt den är organiserad. När det gäller rörelsens organisation innebär kravet att såväl den juridiska som den faktiska strukturen ska vara sådan att det utan svårighet går att överblicka ansvars- och ägarförhållanden. Det är inte bara förhållandena i institutet som juridisk person som berörs utan även institutets åtaganden och kopplingar till andra, såväl inom den egna koncernen som gentemot andra företag och personer.¹⁴

Remium har uppgett att det inte finns någon kvalificerad ägare av Remium Nordic Holding AB, det holdingbolag som direkt äger Remium. Som Finansinspektionen redogjort för under avsnitt 1.3 har flera av de ägare som i dag uppges vara icke kvalificerade ägare tidigare ansökt om tillstånd att förvärva

¹⁴ Prop. 2002/03:139 s. 276 och prop. 2006/07:5 s. 134.

aktier som uppgår till ett kvalificerat innehav. Finansinspektionen har avslagit samtliga dessa ansökningar. Detta eftersom de indirekta ägarna i institutet inte ansågs vara lämpliga att inneha ett indirekt kvalificerat innehav i ett kreditinstitut eller värdepappersbolag eller att förvärvet inte ansågs som ekonomiskt sunt. Ett tillstånd från Finansinspektionen är en förutsättning för att få förvärva och därmed äga ett kvalificerat innehav i ett kreditinstitut eller värdepappersbolag.

Finansinspektionen bedömer att det finns icke kvalificerade ägare som utövar ett väsentligt inflytande över ledningen i Remium, trots att de inte erhållit Finansinspektionens tillstånd härtill. Detta grundas på att det finns ett antal omständigheter som gör det svårt att överblicka de verkliga ägarförhållandena i Remium. Efter ägarförändringen, som skedde i juni 2016 förändrades bolagets verksamhetsinriktning radikalt. Via en av ägarna, Norra Affärs Holding AB, har det också utbetalats ovillkorade aktieägartillskott till Remiumkoncernen på åtminstone cirka 50 miljoner kronor under perioden juni 2016 till och med december 2017. Vidare har ägarkretsen, framför allt Norra Affärs Holding AB:s dotterbolag Norra Affärs AB, under avvecklingen övertagit förfallna krediter till bokfört värde som ingen utomstående part velat överta till samma värde. Det kan också noteras att Finansinspektionen inom ramen för det tidigare sanktionsärendet konstaterat att Remium lämnat krediter till ägarkretsen. Två av dessa s.k. jävskrediter bedömdes inte vara beviljade på villkor som bolaget normalt tillämpar eller som är affärsmässigt betingade.

I sitt yttrande till Finansinspektionen anför bolaget att Remium och Remiumkoncernen organisatoriskt, såväl juridiskt som faktiskt, rent objektivt måste kunna betraktas som enkelt överblickbara. Remium anser att det är betydligt enklare att genomlysna Remium än exempelvis någon av de större bankerna med ett spritt ägande, kontor över hela landet och tiotusentals kunder. Vidare anser Remium att det inte är en rimlig bedömning att genomlysningen av bolaget skulle försvåras på grund av de kvarvarande cirka 30 krediterna. Bolaget anser vidare att Finansinspektionens påstående om att icke kvalificerade ägare har kunnat agera som om de vore kvalificerade ägare med kontroll över Remium saknar grund. Bolaget menar också att det följer gällande lagstiftning och att till exempel aktieägartillskotten gjorts i enlighet med LBF och aktiebolagslagen (2005:551), ABL, och att det inte krävs något kvalificerat ägande vid aktieägartillskott.

Finansinspektionen håller med om att Remiums verksamhet som sådan är enkel att överblicka. Det som gör det svårt att genomlysna bolaget är de oklara ägarförhållandena. Det stämmer förvisso att aktieägartillskott inte fordrar något kvalificerat ägande. Att sådana tillskott lämnats utan villkor är dock enligt Finansinspektionens mening en stark indikation på att givaren eller givarna har ett stort inflytande över Remium. Det får anses ytterst ovanligt att en ägare ger bort mångmiljonbelopp utan någon som helst motprestation i form av en ökad kontroll av bolaget och därmed större rätt till eventuella framtida vinster. Det får också anses ovanligt att ett bolag tar över förfallna krediter till bokfört värde som ingen annan utomstående part vill förvärva till samma värde. För en ägare som verkligen bara kontrollerar 9,9 procent av Remium finns det inte någon

anledning att agera på detta sätt. Den enda rimliga anledningen till att göra något sådant är att man är en ägare med betydligt mer kontroll och inflytande över Remium än vad som motsvaras av 9,9 procent, och att man därför har ett mycket starkt intresse i verksamhetens överlevnad. Finansinspektionen bedömer att detta visar att givaren/givarna av de ovillkorade aktieägartillskotten och förvärvarna av de förfallna krediterna, har ett större inflytande över bolaget än vad dess ägarandelar ger sken av.

Finansinspektionen bedömer att agerandet i ägarkretsen sammantaget visar att någon eller vissa av de icke kvalificerade ägarna har ett större inflytande än vad deras ägarandelar ger sken av. Finansinspektionen bedömer att ägarna i själva verket är kvalificerade ägare utan att ha erforderligt tillstånd för det. De oklara ägarförhållandena medför att Remiums förbindelser med andra företag inte kan överblickas. Därmed uppfyller Remiums finansieringsrörelse och värdepappersrörelse inte kraven i 6 kap. 3 § LBF.

4.2.3 Redovisning och finansiell rapportering

Av 10 kap. 8 d § samt 11 kap. 1 § LBF framgår att i fråga om revisionsutskott ska ett kreditmarknadsbolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 8 kap. 49 a § ABL. Av 8 kap. 49 a § ABL följer att styrelsen i ett kreditmarknadsbolag ska ha ett revisionsutskott och att minst en ledamot i utskottet ska ha redovisnings- eller revisionskompetens. Av den förordnade revisorns rapport framgår att det inte går att härleda om styrelsen har agerat som revisionsutskott, samt att den finansiella rapporteringen genomgående har varit otydlig och ofullständig.

I sitt yttrande till Finansinspektionen anför Remium att alla viktiga redovisningsfrågor som påverkar kvaliteten på den finansiella rapporteringen har gått genom styrelsen och att styrelsen har agerat revisionsutskott. Bolaget hävdar vidare att det har förts diskussioner på styrelsemötena om vissa poster i resultat- och balansrapporterna, om kostnadsutveckling och lönsamhet, men att detta inte alltid framgår av protokollen.

Finansinspektionens bedömer att Remium inte har uppfattat revisionsutskottets ansvar korrekt. Revisionsutskottet ska, enligt 8 kap. 49 b § ABL, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet. Utskottet ska också med tanke på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering. Att bolaget uppger att styrelsen har diskuterat vissa poster i resultat- och balansrapporterna bekräftas inte av det material som Remium har tillhandahållit Finansinspektionen. Bolagets svar tydliggör också att styrelsen inte har uppfattat och utövat sitt ansvar enligt 8 kap. 49 b § ABL. Bolaget har nu tagit fram en policy för redovisning och finansiell rapportering.

4.2.4 Intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU)

I 10 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar står det att ett företag i ett särskilt dokument ska beskriva sin bedömning av det totala behovet av kapital och likviditet samt vilka processer och metoder företaget använder för den bedömningen. Vad dokumentet ska innehålla framgår av punkterna 1–6.

Enligt 10 kap. 2 § samma föreskrifter ska det dokument som avses i 1 § upprättas minst årligen, eller oftare om det sker väsentliga förändringar i förutsättningarna som bedömningen av kapitalbehovet eller behovet av likviditet baseras på.

Finansinspektionen konstaterar att Remium inte har uppdaterat sin IKLU sedan 2015. Den som finns antogs av styrelsen 2015.

I sitt yttrande till Finansinspektionen anför Remium att bolagets IKLU ska revideras löpande, minst årligen eller när det sker en väsentlig förändring av verksamheten. Bolaget anger att beslutet om att avveckla finansieringsrörelsen var en sådan väsentlig förändring. Remium hävdar att beslutet om avveckling av finansieringsrörelsen bland annat togs som en följd av den kreditriskundersökning som Finansinspektionen hade genomfört, men också på grund av att finansieringsrörelsen från styrelsens sida bedömdes kräva alltför mycket kapital och resurser för att kunna bli lönsam. Remium uppger vidare att när det sker en väsentlig förändring blir bolagets tidigare IKLU automatiskt inaktuell och tills en ny IKLU har tagits fram måste styrelsen agera på ett annat sätt för att följa kapital- och likviditetssituationen. Om styrelsen i väntan på att en ny IKLU tas fram inte anses uppfylla kraven på intern styrning och kontroll hamnar styrelsen i ett omöjligt läge.

I samband med att Norra Affärs Holding AB blev icke kvalificerad ägare i juni 2016 förändrades Remiums verksamhet. Remium påbörjade företagsutlåning och inlåningen från allmänheten växte snabbt. Företagsutlåningen var en ny verksamhet för Remium och redan av den anledningen borde bolaget ha upprättat en ny IKLU. Remium upprättade dock inte någon ny IKLU under 2016. Varför bolaget inte gjorde det framgår inte av yttrandet.

I juni 2017 förändrades verksamheten igen och en ny IKLU borde, oavsett kravet på ett årligt upprättande, därmed ha upprättats åtminstone under hösten 2017, men inte heller då upprättades en ny IKLU.

Eftersom Remium inte har upprättat någon IKLU sedan 2015 har Remium brutit mot kraven i 10 kap. 1 och 2 §§ Finansinspektionens föreskrifter om tillsynskrav och kapitalbuffertar. Det innebär att Remium saknar ett uppdaterat dokument där bolaget ska beskriva sin bedömning av det totala behovet av kapital och likviditet samt vilka processer och metoder som bolaget har använt för den bedömningen. Det innebär också att Remiums interna styrning och kontroll är bristfällig, enligt 6 kap. 2 § LBF, och att styrelsen har brutit mot 6 kap. 4 b §

LBF där det framgår att styrelsen i ett kreditinstitut ansvarar för att kraven i 1–3 §§ uppfylls.

4.2.5 Oberoende kontrollfunktioner

Av 6 kap. 2 § LBF framgår att ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Finansinspektionen har gett ut föreskrifter som närmare anger vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla kraven i 6 kap. LBF. Av 6 kap. 1 § SRK framgår att ett företag ska ha en funktion för riskkontroll, en funktion för regelefterlevnad och en funktion för internrevision.

Kontrollfunktionerna ska vara organisatoriskt skilda från varandra. Enligt 6 kap. 3 § SRK ska en kontrollfunktion enligt 1 § ha de resurser som krävs samt tillgång till den information som behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Finansinspektionen noterar att funktionen för oberoende riskkontroll och funktionen för regelefterlevnad inte fick information om att Remium 2017 befann sig i en sanktionsprocess. Den informationen fick funktionerna först efter det att Finansinspektionen i september 2017 hade meddelat Remium sanktionsbeslutet och beslutet blev publikt. Detta framgår av funktionernas rapporter.

Bolaget medger i sitt yttrande till Finansinspektionen att funktionen för oberoende riskkontroll och funktionen för regelefterlevnad inte hade informerats om sanktionsprocessen. Anledningen var att den dåvarande verkställande direktören valde att inte involvera dessa funktioner i processen. Bolaget uppger också att styrelsen och den nuvarande verkställande direktören inte anser att det var en korrekt hantering och att de, så snart det blev känt, har hållit funktionerna fullt ut informerade.

Finansinspektionen konstaterar att bolaget delar Finansinspektionens bedömning, men vill framhålla att samtliga personer som sitter i styrelsen per den 31 mars 2018 även ingick i styrelsen under större delen av den förra sanktionsprocessen och vid tidpunkten för sanktionsbeslutet.

För att säkerställa en god intern kontroll ska ett företag ha kontrollfunktioner och kontrollfunktionerna ska också få tillgång till den information som behövs för att fullgöra sina uppgifter. Genom att styrelsen inte informerade och involverade kontrollfunktionerna om att bolaget befann sig i en sanktionsprocess har bolaget åsidosatt reglerna i 6 kap. 3 § SRK och bolaget visar därmed att bolaget inte har en tillfredsställande intern styrning och kontroll, se 6 kap. 2 § LBF.

5 Finansinspektionens övervägande om ingripande

5.1 Tillämpliga bestämmelser

Finansinspektionen ska, enligt 15 kap. 1 § LBF, ingripa om ett kreditinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt den lagen, andra författningar som reglerar institutets verksamhet, institutets bolagsordning, stadgar eller reglemente, eller

enligt interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar institutets verksamhet. Finansinspektionen kan enligt samma bestämmelse ingripa bland annat genom att förelägga ett kreditinstitut att vidta åtgärder för att komma till rätta med en viss situation eller genom att ge kreditinstitutet en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig ska kreditinstitutets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, en varning meddelas. Motsvarande bestämmelser finns i 25 kap. 1 § LV.

Av 15 kap. 1 b § första stycket LBF framgår att Finansinspektionen vid valet av sanktion ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som har uppstått och graden av ansvar. I 15 kap. 1 b § andra stycket LBF föreskrivs att Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om kreditinstitutet gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot institutet och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. Motsvarande bestämmelser fanns vid tidpunkten för överträdelserna i 25 kap. 1 b § LV.

Av 15 kap. 1 c § LBF framgår att utöver det som anges i 1 b § samma kapitel, ska i försvårande riktning beaktas om kreditinstitutet eller den fysiska personen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna. I förmildrande riktning ska beaktas om institutet eller den fysiska personen i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och institutet snabbt upphört med överträdelsen eller den fysiska personen snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmänts till eller påtalats av Finansinspektionen. Motsvarande bestämmelser fanns vid tidpunkten för överträdelserna i 25 kap. 1 c § LV.

5.2 Bedömning av överträdelserna och val av ingripande

5.2.1 Överträdelser i finansieringsrörelsen

Finansinspektionens utredning visar att Remium inte har uppfyllt sin skyldighet att ha en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Finansinspektionen bedömer att det är detta som har lett till att bolaget, även efter sanktionsbeslutet i september 2017, har stora och systematiska brister i sin kreditriskhantering. Styrelse och ledning har återkommande fått rapporter och rekommendationer, avseende bland annat ytterligare nedskrivningsbehov, från funktionen för oberoende riskkontroll som de inte har agerat på i tillräcklig utsträckning. Detta har lett till att bolaget har riskerat att inte redovisa en rättvisande bild av sin finansiella ställning och att Remium har äventyrat sin förmåga att fullgöra sina förpliktelser. Det övergripande ansvaret för att riskhanteringen sköts vilar på styrelsen.

Trots att Remiums kreditverksamhet är under avveckling är den fortfarande en central och viktig del av bolagets verksamhet. Det är av stor vikt att ett

kreditmarknadsbolag har en god kontroll över sin kreditverksamhet. De konstaterade bristerna är allvarliga och systematiska. Finansinspektionen ska därför ingripa mot Remium.

Remium är organiserat och drivs på ett sådant sätt att bolagets förbindelser med andra företag inte kan överblickas. Finansinspektionen anser att vissa av Remiums icke kvalificerade ägare har ett större inflytande än vad deras ägarandelar ger sken av och därmed uppfyller bolaget inte kraven i 6 kap. 3 § LBF.

Remium anför i sitt yttrande att vissa åtgärder har gjorts eller kommer att vidtas. Bland annat ska bolaget förbättra instruktioner, processer och dokumentation. Vidare har bolaget erhållit kapitaltillskott från ägarna samt genomfört nedskrivningar för vissa krediter. Ägare har även under 2018 förvärvat några av de förfallna krediter där externrevisorn i sin preliminära rapport ansåg att det fanns betydande nedskrivningsbehov. Finansinspektionen noterar dock att ytterligare nedskrivningar görs först efter det att den oberoende riskkontrollfunktionen, den förordnade revisorn och bolagets egna externa revisor påtalat nedskrivningsbehoven och efter det att Finansinspektionen inlett en sanktionsprocess. Förlusthändelserna i kreditportföljen borde enligt Finansinspektionen ha beaktats redan i tidigare rapportperioder. Därigenom skulle de rätteligen ha påverkat Remiums finansiella ställning och kapitalisering.

De ovanstående konstaterade bristerna visar alltså på allvarliga brister i flera olika avseenden. Överträdelserna är så allvarliga att det finns skäl att återkalla bolagets tillstånd.

Utgångspunkten i förarbetena är att en återkallelse av tillståndet inte får ske utan starka skäl. Enligt förarbetena bör en varning tillgripas när förutsättningar för en återkallelse i och för sig finns men en varning i det särskilda fallet framstår som en tillräcklig åtgärd. Omständigheter som kan göra att en varning framstår som tillräcklig är om institutet inte kan befaras upprepa överträdelserna och att prognosen för institutet därför är god (prop. 2002/03:139 s. 381 f.).

Vid bedömningen av om det finns en god prognos måste sanktionen från september 2017 vägas in. Finansinspektionen konstaterade då brister i intern styrning och kontroll samt brister i bolagets kredithantering och kreditriskhantering. Som framgår av avsnittet 1.3 hade Finansinspektionen också före det sanktionsbeslutet identifierat omfattande brister i bolagets verksamhet. När Finansinspektionen har påtalat brister har Remium flera gånger meddelat att bolaget ska avveckla sin verksamhet. Detta har dock inte skett.

Trots att Finansinspektionen så sent som i september 2017 ingrep mot Remium för likartade överträdelser har bolaget alltså inte vidtagit adekvata åtgärder och förändringar för att komma tillrätta med bristerna i fråga om riskhantering samt intern styrning och kontroll. De brister Finansinspektionen har konstaterat i Remiums finansieringsrörelse är övergripande och systematiska. Den ytterst höga risknivån och undermåliga riskhanteringen innebär att Remium i strid med

6 kap. 1 § LBF har drivit sin rörelse på ett sådant sätt att det funnits betydande risk för att bolaget inte skulle kunna fullgöra sina förpliktelser. Det leder till att Remium som företag har riskerat att falla och därmed också riskerat insättarnas medel. Vidare finns det ett antal omständigheter som gör det svårt att överblicka de verkliga ägarförhållandena i Remium. Detta eftersom det finns ägare som utövar ett väsentligt inflytande över ledningen i bolaget, trots att de saknar sådant tillstånd (6 kap. 3 § LBF).

Mot bakgrund av det anförda finner Finansinspektionen att det inte finns utrymme att återigen besluta om en varning. Någon annan sanktion än återkallelse av tillståndet att driva finansieringsrörelse kan därmed inte komma i fråga för de allvarliga överträdelser som bolaget gjort sig skyldigt till. Remiums tillstånd att driva finansieringsrörelse ska därför återkallas. Det förhållandet att bolaget nu i ett sent skede i handläggningen informerat Finansinspektionen om planer på att avveckla verksamheten under maj 2018 förändrar inte Finansinspektionens bedömning.

5.2.2 Tillståndet att driva värdepappersrörelse

Givet omfattningen av bristerna i finansieringsrörelsen anser Finansinspektionen att Remium också har utsatt sin värdepappersrörelse för risker. Bestämmelserna i 6 kap. 1–3 §§ LBF omfattar hela verksamheten, dvs. både finansieringsrörelsen och värdepappersrörelsen. Remium har visat på systematiska brister i sin riskhantering och har en undermålig intern styrning och kontroll, vilket har lett till att bolaget riskerat stora förluster i finansieringsrörelsen, vilket i sin tur skulle ha drabbat värdepappersrörelsen. Vidare har bolaget riskerat att redovisa en felaktig finansiell ställning, vilket i sin tur har medfört att bolaget har riskerat att inte ha tillräckligt med kapital för att täcka sina risker. Dessutom är det svårt att överblicka de verkliga ägarförhållandena i Remium. Detta då det enligt Finansinspektionens bedömning finns ägare som utövar ett väsentligt inflytande över ledningen i bolaget och som inte har erhållit tillstånd till det från Finansinspektionen.

De nu nämnda bristerna påverkar rörelsen som helhet, dvs. både finansieringsrörelsen och värdepappersrörelsen.

I sitt yttrande anför Remium att Finansinspektionen kopplar ihop påstådda brister uteslutande inom finansieringsrörelsen med Remiums värdepappersrörelse som inte har varit föremål för någon granskning eller tillsyn. Vidare säger bolaget att värdepappersrörelsen är helt skild från finansieringsrörelsen. Enligt Remium drivs värdepappersrörelsen med god ordning, styrning och kontroll och påverkas inte av avvecklingen av finansieringsrörelsen mer än resultatmässigt i negativ mening.

Det är riktigt att Finansinspektionen inte undersökt om det förekommer regelöverträdelser specifikt i värdepappersrörelsen. Men de klarlagda bristerna i Remiums övergripande styrning och kontroll påverkar hela företagens verksamhet, dvs. även Remiums värdepappersrörelse. Enligt

Finansinspektionens uppfattning visar regelöverträdelserna att Remium saknar förmåga och kanske till och med vilja att följa grundläggande regler som finns till för att skydda konsumenter och andra kunder liksom samhället i stort. Bristerna är av sådan art och omfattning att det inte finns förutsättningar för Remium att driva någon tillståndspliktig finansiell verksamhet överhuvudtaget.

Av dessa skäl ska även Remiums tillstånd att driva värdepappersrörelse återkallas.

5.3 Avveckling efter återkallelse av tillstånd

Att Remiums tillstånd återkallas innebär att bolaget inte längre får driva vare sig finansieringsrörelse eller värdepappersrörelse. Verksamheten måste därför avvecklas. Det är viktigt att avvecklingen sker på ett ordnat sätt som mildrar effekterna för bolagets kunder, se *bilaga 1*.

FINANSINSPEKTIONEN

Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Linda Löfgren
Senior jurist

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Sven-Erik Österberg, ordförande, Maria Bredberg Pettersson, Marianne Eliason, Astri Muren, Mats Walberg och Erik Thedéen, generaldirektör) efter föredragning av den seniora juristen Linda Löfgren. I den slutliga handläggningen av ärendet har även bitr. generaldirektören Martin Noréus, chefsjuristen Charlotte Rydin, avdelningschefen Martina Jäderlund, avdelningschefen Caroline Rygaard, avdelningschefen Agneta Blomquist, seniora finansinspektören Christel Brattlöf, seniora finansinspektören Katharina Mårtensson och finansinspektören Jenny Lindgren deltagit.

Bilagor

- Bilaga 1 Avvecklingsplan
- Bilaga 2 Hur man överklagar
- Bilaga 3 Tillämpliga bestämmelser

Kopia: Remium Nordic AB:s verkställande direktör

Bilaga 1

Förutsättningar för avveckling

1. Remiums verksamhet ska avvecklas så snart detta är möjligt, och vara slutförd senast den 31 augusti 2018. Remium får dock fortsätta att driva sådan tillståndspliktig verksamhet som behövs för att avveckling ska kunna ske under ordnade former och utan att kundernas intressen äventyras.
2. Remium får under avvecklingen inte avhända sig eller pantsätta tillgångar på annat sätt än på affärsmässiga grunder.
3. Remiums avveckling ska ske i samråd med Finansinspektionen och den revisor som Finansinspektionen har förordnat.
4. Remium ska omgående informera sina kunder och andra motparter om avvecklingen och dess följder för dem.

Den precisering som Remium senast den 17 maj 2018 ska lämna in ska innehålla följande:

- i) En redogörelse för bolagets ekonomiska förutsättningar för att återbetala återbetalningspliktiga medel.
- ii) En prognos för när samtliga återbetalningspliktiga medel kan vara återbetalda.
- iii) En redogörelse för hur Remium avser att hantera sin kreditportfölj samt när kreditportföljen beräknas vara avvecklad.
- iv) En redogörelse över samtliga positioner i eget lager (det finansiella instrumentets namn, antal, kurs och marknadsvärde) samt en prognos för när och på vilket sätt den tillståndspliktiga handeln ska avvecklas.
- v) En förteckning över samtliga kunder som bolaget har likviditetsgarantiavtal med samt en plan för att avveckla verksamheten.
- vi) En förteckning över samtliga pågående corporate finance-uppdrag, företagets/emittentens namn, typ av uppdrag, storlek på transaktionen, eventuella garantiåtaganden och tidsplan för att slutföra uppdraget.

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka eller lämna det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm.

Ange följande i överklagandet:

- Namn och adress
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Varför ni anser att beslutet är felaktigt
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Kom ihåg att underteckna skrivelsen.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fått ta del av beslutet.

Finansinspektionen skickar överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm, om det kommit in i tid och Finansinspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt som ni begärt.

Tillämpliga bestämmelser

Lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) och lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV)

Av 1 kap. 5 § 15 LBF följer att ett kvalificerat innehav utgörs av ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

Enligt 6 kap. 1 § LBF ska ett kreditinstituts rörelse drivas på ett sådant sätt att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras.

Av 6 kap. 2 § LBF framgår att ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Institutet ska se till att det har en tillfredsställande intern kontroll. Vidare ska ett kreditinstitut särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta krav ska institutet åtminstone ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som det är eller kan komma att bli exponerat för. Kreditinstitutet ska utvärdera dessa metoder för att säkerställa att de är heltäckande.

Enligt 6 kap. 3 § LBF framgår att kreditinstituts rörelse ska drivas på ett sådant sätt att institutets struktur, förbindelser med andra företag och ställning kan överblickas.

Enligt 6 kap. 4 § LBF ska ett kreditinstituts rörelse även i andra avseenden än som sägs i 6 kap. 1–3 §§ drivas på ett sätt som är sunt.

Av 6 kap. 4 b § LBF framgår att styrelsen i ett kreditinstitut ansvarar för att kraven i 1–3 §§ uppfylls.

Av 8 kap. 1 § LBF framgår att ett kreditinstitut, innan det beviljar en kredit, ska pröva risken för att förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Institutet får bevilja krediten bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

Enligt 8 kap. 2 § LBF ska ett kreditinstituts kreditbeslut dokumenteras så att beslutsunderlaget redovisas och att kreditärendets hantering även i övrigt kan följas.

Av 8 kap. 3 § LBF framgår att ett kreditinstituts kreditbeslut ska dokumenteras så att beslutsunderlaget redovisas och att kreditärendets hantering även i övrigt kan följas.

Enligt 10 kap. 8 d § LBF ska i fråga om revisionsutskott ett bankaktiebolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 8 kap. 49 a § aktiebolagslagen (2005:551).

Av 11 kap. 1 § första stycket LBF framgår att det som enligt 10 kap. gäller för bankaktiebolag ska även gälla för kreditmarknadsbolag utom bestämmelserna om fusion i 18 §, om likvidation i 31–34 §§ och om firma i 35 och 36 §§.

Av 15 kap. 1 § LBF framgår att om ett kreditinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar institutets verksamhet, institutets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar institutets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande att inom viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt underlåta utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen, meddela ett förbud att verkställa beslut eller genom att göra en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig ska kreditinstitutets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Motsvarande bestämmelse finns i 25 kap. 1 § LV.

Av 15 kap. 1 b § första stycket LBF framgår att Finansinspektionen vid valet av sanktion ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som har uppstått och graden av ansvar. I 15 kap. 1 b § andra stycket LBF föreskrivs att Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om kreditinstitutet gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot institutet och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. Motsvarande bestämmelser fanns vid tidpunkten för undersökningen i 25 kap. 1 b § LV.

Av 15 kap. 1 c § LBF framgår att utöver det som anges i 1 b § samma kapitel, ska i försvårande riktning beaktas om kreditinstitutet eller den fysiska personen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna. I förmildrande riktning ska beaktas om institutet eller den fysiska personen i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och institutet snabbt upphört med överträdelsen eller den fysiska personen snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen. Motsvarande bestämmelser fanns vid tidpunkten för undersökningen i 25 kap. 1 c § LV.

Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2004:6) om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut

För vägledning om hur bestämmelserna i 6 kap. och 8 kap. LBF bör tillämpas har Finansinspektionen gett ut allmänna råd, se bland annat Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2004:6) om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut.

Enligt 5 § Finansinspektionens allmänna råd om kreditriskhantering i kreditinstitut och värdepappersinstitut är ett kreditbeslut beslut om att bevilja eller avslå en kreditansökan eller ändra villkor i en tidigare beviljad kredit.

Av 7 § samma allmänna råd framgår att styrelsen i institutet har det yttersta ansvaret för kreditriskhanteringen.

Av 17 § samma allmänna råd framgår att kreditbeslut som innebär att en kredit beviljas eller att villkoren i en tidigare beviljad kredit ändras, bör endast fattas när kreditprövning skett i den ordning som institutet fastställt.

Kreditbeslutet bör dokumenteras så att det framgår i vilken instans det fattats och vilka ledamöter som deltagit i beslutet. Dokumentationen bör också omfatta de överväganden som legat till grund för beslutet samt kreditvillkor såsom t.ex. belopp, löptid, ränta, amortering och säkerheter.

Den som deltar i ett kreditbeslut bör förvissa sig om beslutsunderlagets kvalitet och att krediten överensstämmer med styrdokumentet och bör dessutom kunna värja sig mot påtryckningar om önskat innehåll i beslutet.

Enligt 18 § samma allmänna råd bör institutet tidigt kunna upptäcka en tilltagande kreditrisk och ha god beredskap för hantering av en sådan.

Av styrdokumentet bör det framgå hur befogenheterna är fördelade mellan de instanser som får fatta beslut om förfaranden mot kredittagare i syfte att få återbetalning.

Oreglerade krediter och krediter med förhöjd risk bör hanteras skyndsamt för att undvika ett försämrat utfall i arbetet med att få återbetalning eller på annat sätt reducera kreditrisken.

Erfarenheter från hanteringen av oreglerade krediter och krediter med förhöjd risk bör tas tillvara vid utvärderingen av kreditstrategin och kriterierna för riskklassificering.

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (SRK)

Enligt 1 kap. 1 § SRK gäller föreskrifterna bland annat för kreditmarknadsbolag och ska, med vissa undantag, även tillämpas på värdepappersrörelsen i kreditmarknadsbolaget.

Enligt 5 kap. 6 § SRK ska ett företag ha en gemensam och sund syn på risktagande som baseras på en förståelse för samtliga risker som företaget kan exponeras för, samt hur dessa tas om hand i företaget. En sådan riskkultur ska ta hänsyn till företagets beslutade riskaptit. Företaget ska löpande informera och utbilda berörd personal så att den har relevant kunskap om företagets ramverk för riskhantering.

Av 6 kap. 1 § SRK framgår att ett företag ska ha en funktion för riskkontroll, en funktion för regelefterlevnad och en funktion för internrevision.

Enligt 6 kap. 3 § SRK ska en kontrollfunktion enligt 1 § ha de resurser som krävs samt tillgång till den information som behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Enligt 6 kap. 7 § SRK ska en kontrollfunktion regelbundet, minst årligen, rapportera om väsentliga brister och risker till styrelsen, riskutskottet, om ett sådant har inrättats och den verkställande direktören. Rapporterna ska följa upp tidigare rapporterade brister och risker och redogöra för varje ny identifierad väsentlig brist och risk. En konsekvensanalys och en rekommendation till åtgärder ska även ingå i rapporten. Styrelsen, riskutskottet och den verkställande direktören ska så snart som möjligt vidta lämpliga åtgärder med anledning av kontrollfunktionens rapport.

Aktiebolagslagen (2005:551) (ABL)

Av 8 kap. 49 a § ABL framgår att i ett aktiebolag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad ska styrelsen ha ett revisionsutskott. Utskottets ledamöter får inte vara anställda av bolaget. Minst en ledamot ska ha redovisnings- eller revisionskompetens. Utskottet ska utse en av ledamöterna att vara dess ordförande. Bolaget får besluta att styrelsen inte ska ha något revisionsutskott, förutsatt att styrelsen

1. fullgör de uppgifter som anges i 49 b § och de uppgifter som revisionsutskottet har enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG, i den ursprungliga lydelsen, och

2. uppfyller det krav som anges i första stycket tredje meningen.

Enligt 8 kap. 49 b § ska revisionsutskottet, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt,

- 1. övervaka bolagets finansiella rapportering samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet,
- 2. med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering,
- 3. hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt om slutsatserna av Revisorsinspektionens kvalitetskontroll,
- 4. informera styrelsen om resultatet av revisionen och om på vilket sätt revisionen bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt om vilken funktion utskottet har haft,
- 5. granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller bolaget andra tjänster än revision, och
- 6. biträda vid upprättandet av förslag till bolagsstämmans beslut om revisorsval.

Om bolaget har en valberedning som aktieägarna har ett betydande inflytande i, får bolaget ge valberedningen i uppgift att i stället för revisionsutskottet lämna ett förslag till bolagsstämman om val av revisor.

Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:14) om rapportering av kvartals- och årsbokslutsuppgifter

Av 2 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:14) om rapportering av kvartals- och årsbokslutsuppgifter följer bland annat att kreditinstitut per balansdagarna 31 mars, 30 juni, 30 september och 31 december ska lämna vissa uppgifter till Finansinspektionen. Uppgifterna ska överensstämma med de års- och delårsbokslut som företagen upprättar.

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (årsredovisningsföreskrifterna)

Av 2 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (årsredovisningsföreskrifterna) följer att ett institut vid upprättandet av års- och delårsbokslut ska tillämpa en regel i godkända internationella redovisningsstandarder. Det internationella redovisningsregelverk som behandlar nedskrivningsprövningar och nedskrivningar och som gäller för undersökningsperioden är IAS 39.

IAS 39

När det finns objektiva omständigheter som tyder på att en förlusthändelse har inträffat ska en nedskrivningsprövning göras enligt IAS 39 punkt 58 och 59. Av punkt 58 framgår att ett företag per varje rapportperiods slut ska bedöma huruvida det finns objektiva omständigheter som tyder på att en finansiell tillgång, eller en grupp av finansiella tillgångar, behöver skrivas ned. Av punkt 59 framgår olika objektiva omständigheter som tyder på att en förlusthändelse har inträffat. Sådana omständigheter kan bland annat vara att gäldenären har betydande finansiella svårigheter, att det skett ett avtalsbrott som medfört uteblivna eller försenade betalningar eller att långgivaren beviljat en eftergift som långgivaren annars inte hade övervägt. Vidare kan negativa förändringar i betalningsstatusen för låntagare i en grupp, till exempel ett ökat antal försenade betalningar, utgöra sådana objektiva omständigheter.

Av IAS 39 punkt 63, framgår att om det finns objektiva belägg som visar att det uppkommit ett nedskrivningsbehov för kategorin lånefordringar och kundfordringar eller för kategorin investeringar som hålls till förfall och som redovisas till upplupet anskaffningsvärde, beräknas nedskrivningen som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av uppskattade framtida klassaflöden diskonterade till den finansiella tillgångens ursprungliga effektiva ränta.

Vidare anges i IAS 39 punkt 64 att nedskrivningsprövningen ska göras individuellt för enskilt betydande tillgångar. För tillgångar där ett nedskrivningsbehov identifierats individuellt men som inte är enskilt betydande, kan bedömningen göras antingen enskilt eller gruppvis. För tillgångar där ingen förlusthändelse har identifierats på individuell nivå görs en kollektiv nedskrivningsprövning på homogena grupper av tillgångar.

Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar

I 10 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar står det att ett företag i ett särskilt dokument ska beskriva sin bedömning av det totala behovet av kapital och likviditet samt vilka processer och metoder företaget använder för den bedömningen. Vad dokumentet ska innehålla framgår av punkterna 1–6.

Enligt 10 kap. 2 § samma föreskrifter ska det dokument som avses i 1 § upprättas minst årligen, eller oftare om det sker väsentliga förändringar i förutsättningarna som bedömningen av kapitalbehovet eller behovet av likviditet baseras på.

Övriga bestämmelser

Övriga bestämmelser som är tillämpliga är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen), Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/61 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 när det gäller likviditetstäckningskravet för kreditinstitut, lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, lagen (2014:966) om kapitalbuffertar samt 6 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse med respektive tillhörande föreskrifter.